

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/213/2021
Identifikačné číslo spisu:	8515204753
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8515204753.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Martiny Valentovej v spore žalobcu Železnice Slovenskej republiky, Bratislava v skrátenej forme „ŽSR“, so sídlom Klemensova 8, Bratislava, IČO: 31 364 501 proti žalovanému N. Y., bývajúcemu v C., G. XXX/X, zastúpenému advokátom JUDr. Vladimírom Komanom, so sídlom 17. novembra 31, Stará Ľubovňa, o zaplatenie 2.088,35 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 7C/379/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z dňa 25. marca 2021 sp. zn. 9Co/18/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/379/2015-273 zo dňa 13.12.2019 výrokom I. zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 356,92 eur, výrokom II. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 1.731,43 eur a výrokom III. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal (výrok IV.).

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalovaný v roku 2013 užíval na základe nájomnej zmluvy byt v budove železničnej stanice v Plavči súp. č. 429, ktorej vlastníkom je Slovenská republika, pričom správu majetku štátu vykonáva žalobca. Predmetný byt bol vybavený ústredným kúrením, kde žalovanému boli v priebehu roka 2013 žalobcom zabezpečené dodávky tepla a teplej úžitkovej vody. Žalovaný na základe evidenčného listu uhrádzal preddavkové platby a následne mu bolo 29.4.2014 doručené vyúčtovanie služieb spojených s užívaním bytu za rok 2013, kde vznikol nedoplatok 3.094,31 eur, ktorý namietal a ktorý bol na základe dobropisu žalobcu znížený na 1.465,72 eur. K dobropisovaniu nedoplatku došlo v časti dodávok tepla a teplej úžitkovej vody, nakoľko došlo k prepočtu cien dodaného tepla na ceny platné v roku 2012. Tieto skutočnosti medzi stranami neboli sporné. Rovnako nebolo sporné a žalovaným namietané množstvo dodaného tepla ako aj Úradom pre reguláciu sieťových odvetví schválená cena dodaného tepla.

1.2. Súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že žalovaný mal síce pravdu, že v súvislosti s dodávkami tepla a teplej úžitkovej vody došlo ku skokovitému nárastu ceny tepla a teplej úžitkovej vody v porovnaní rokov 2012 a 2013, avšak v konečnom dôsledku mu na základe rozhodnutia žalobcu boli účtované ceny tepla za rok 2012. Nedoplatok, ktorý mu vznikol, tak nebol spôsobený nárastom ceny, ale spotrebou dodaného tepla, keď v roku 2012 odobral od žalobcu teplo v objeme 17.902,92 kWh a v roku 2013 v objeme 29.433,57 kWh. Žalobca objem dodaného tepla v priebehu konania nerozporoval a ani nenavrhol za účelom jeho preskúmania vykonať dôkazy. Za týmto účelom nevykonával ďalšie dokazovanie, keďže dodávky tepla a teplej úžitkovej vody a ich meranie, ako aj odpočet boli kontrolované Inšpektorátom slovenskej obchodnej inšpekcie pre Prešovský kraj. Uzavrel, že ďalšie dokazovanie by v tomto bolo neúčelné a ne hospodárne, preto v časti istiny vo výške 1.731,43 eur uplatnenej žalobcom, predstavujúcej nedoplatok za služby spojené s užívaním bytu za rok 2013 a čiastočne za rok 2014 vyhovel.

1.3. Vo vzťahu k žalobcom uplatňovanému poplatku z omeškania vo výške 0,5 % za každý deň omeškania najmenej však 0,83 eur za každý začatý mesiac omeškania uviedol, že videl dôvod na uplatnenie korektívu dobrých mravov v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V danom prípade považoval priznanie poplatku z omeškania uplatňovaného žalobcom v rozpore s dobrými mravmi, keď vychádzal zo situácie medzi stranami sporu, ktorá viedla k vzniku tohto sporu. K zmene spôsobu výroby a dodávky tepla a teplej úžitkovej vody došlo z dôvodu zníženia nákladov súvisiacich s ich výrobou na strane žalobcu ako dodávateľa tepla a nie úspor na strane žalovaného ako konečného spotrebiteľa. Taktiež poukázal na postoj žalobcu po zmene spôsobu dodávky tepla a teplej úžitkovej vody a zistení nárastu ceny tepla, keď musel viesť k akej skokovitej zmene ceny tepla dôjde pre žalovaného ako konečného spotrebiteľa. Poznamenal, že žalobca mal a mohol tieto zmeny odkomunikovať so žalovaným ako konečným spotrebiteľom. Mohol navýšiť preddávkové platby súvisiace s úhradami za dodávky tepla a teplej úžitkovej vody, čo však neurobil, pričom by nedošlo k tak enormnému nedoplatku v rámci vyúčtovania. Až po reklamáciách žalovaného pristúpil k úprave cien za dodávky tepla a teplej úžitkovej vody a dobropisovaniu vyúčtovaného nedoplatku za rok 2013.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 25. marca 2021 sp. zn. 9Co/18/2020 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a IV. potvrdil a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd poukázal na to, že dňa 21.5.2014 žalobca zaslal žalovanému vyúčtovanie služieb spojených s užívaním bytu za rok 2013 s nedoplatkom z vyúčtovaných služieb vo výške 3.094,31 eur. Dňa 9.12.2014 vystavil žalovanému dobropis - opravu vyúčtovania za teplo a ohrev teplej úžitkovej vode za rok 2013 v sume 1.628,59 eur. Dlh žalovaného bol teda ponížený na sumu 1.465,72 eur, pričom pre výpočet ceny tepla za obdobie roku 2013 sa zobrala do úvahy cena tepla určená pre rok 2012.

2.2. Z obsahu spisu zistil, že žalovaný je výlučným nájomcom predmetného bytu, ktorý mu bol v roku 1982 pridelený do užívania ako služobný byt a v zmysle vtedajšej právnej úpravy mu vzniklo právo osobného užívania tohto bytu. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., t. j. od 1. januára 1992, sa toto osobné užívanie v zmysle § 871 ods. 4 Občianskeho zákonníka transformovalo na nájom. Z obsahu spisu vyplýva, že vlastníkom predmetného bytu je Slovenská republika a žalobca len ako správca majetku štátu uplatňuje práva vyplývajúce z nájomného vzťahu a pri správe majetku štátu vykonáva právne úkony v mene štátu.

2.3. Zákonodarca v rámci úpravy nájomnej zmluvy v siedmej hlave ôsmej časti Občianskeho zákonníka osobitne upravil nájom bytu, pričom v § 696 ods. 1 uviedol, že spôsob výpočtu nájomného, úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu, spôsob ich platenia, ako aj prípady, v ktorých je prenajímateľ oprávnený jednostranne zvýšiť nájomné, úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu, a zmeniť ďalšie podmienky nájomnej zmluvy, ustanovuje osobitný právny predpis. Úhrada za plnenia súvisiace s užívaním bytu nie je zahrnutá do nájomného. Poskytovanie plnení súvisiacich s užívaním bytu upravujú osobitné právne predpisy, a to napr. zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike, zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a vykonávacía vyhláška k tomuto zákon č. 87/1996 Z. z.

2.4. Žalobca ako odberateľ a obchodná spoločnosť KOOR, s.r.o. ako dodávateľ v zmysle zákona č. 657/2004 Z. z. a zákona č. 276/2001 Z. z. uzatvorili písomnú zmluvu o dodávke a odbere tepla. Súhlas žalovaného ako konečného spotrebiteľa na uzavretie takejto zmluvy medzi dodávateľom a odberateľom

nie je potrebný. Taktiež sa jeho súhlas nevyžaduje ani pri uzatváraní zmluvy o koncesii na stavebné práce za účelom vybudovania a modernizácie zariadení na výrobu a dodávku tepla alebo zmluvy o dielo na vybudovanie a riadenie technológie na dodávku tepla medzi žalobcom a obchodnou spoločnosťou KOOR, s.r.o.

2.5. K námietke žalovaného o bezzmluvnom zvýšení ceny za dodávku tepla a teplej úžitkovej vody odvolací súd uviedol, že oprávnenie prenajímateľa jednostranne zvýšiť ceny za plnenia súvisiace s užívaním bytu predpokladá § 696 Občianskeho zákonníka. K námietke žalovaného o nezabezpečení rozhodnutia o „variabilnej zložke maximálnej ceny tepla“ a „fixnej zložke maximálnej ceny tepla“ odvolací súd poukázal na rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 30.12.2011 týkajúce sa cenovej regulácie pre odberné miesto v obci Plaveč pre vykurovacie obdobie na rok 2012. Zároveň odvolací súd poukázal na rozhodnutie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 27.12.2012 pre vykurovacie obdobie na rok 2013.

2.6. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie poukázal na enormný nárast spotreby tepla v roku 2013 oproti roku 2012. Žalovaný v priebehu konania nenavrhol za účelom preskúmania objemu dodaného tepla vykonať dôkazy. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenal, že dodávky tepla a teplej úžitkovej vody ich meranie ako aj odpočet boli kontrolované Inšpektorátom slovenskej obchodnej inšpekcie pre Prešovský kraj. Odvolací súd uzatvoril, že v súvislosti s dodávkami tepla a teplej úžitkovej vody došlo k nárastu ceny tepla a teplej úžitkovej vody v porovnaní rokov 2012 a 2013. Žalovanému však na základe rozhodnutia žalobcu boli účtované ceny tepla za rok 2012. Nedoplatok, ktorý mu vznikol, tak v konečnom dôsledku nebol spôsobený nárastom ceny, ale spotrebou dodaného tepla.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (okrem jeho výroku o čiastočnom zastavení konania) podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.1. Namietal, že zo strany súdov došlo k pochybeniu pri rozhodovaní, keď vzťah medzi stranami sporu neposudzovali v zmysle zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa, ale podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o užívaní bytu. Dovolateľ mal za to, že sú splnené podmienky § 421 ods. 1 CSP, keď v zmysle stanoviska Najvyššieho súdu SR spotrebiteľské vzťahy požívajú ochranu slabšej strany, t. j. spotrebiteľa. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením vecí, keď bol zaviazaný na plnenie napriek tomu, že ako spotrebiteľ bol diskriminovaný tým, že mu nebolo umožnené oboznámiť sa so skutočnou výškou úhrady a nemal možnosť pred uskutočnením plnenia vykonať prestavbu svojho vykurovacieho systému.

3.2. Zdôraznil, že pred úpravou vykurovania v obytnom dome bol informovaný žalobcom, že prestavba zníži jeho náklady o 15 až 25 %. Výslovne nepopieral § 696 Občianskeho zákonníka, namietal ale skutočnosť, že žalobca od neho ako spotrebiteľa požaduje uhradenie plnení, o ktorých nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, hoci to ustanovenie § 53 ods. 4 písm. v/ Občianskeho zákonníka ukladá. Poukázal i na § 53 ods. 4 písm. j/ Občianskeho zákonníka zvyrazňujúc skutočnosť, že podľa informácie zo strany žalobcu zavedením nového systému vykurovania mala byť cena za dodávku tepla a teplej vody znížená. Žalobca pritom voči nemu ako spotrebiteľovi zneužil svoju pozíciu a násilím mu vnútil odobratie energie za cenu, ktorú si sám určil a s nikým ju neprejednal ani ju neodsúhlasil.

3.3. Pokiaľ sa sudy odvolávajú na to, že sa nedomáhal znaleckého dokazovania na zistenie skutočného odberu, poukázal na svoju finančnú situáciu ako dôchodcu, dôležité však je, že v podstate namietal poškodenie svojich práv spočívajúcich vo svojom neinformovaní a vnútení mu ceny tepla a teplej vody, o ktorej bez informácie a bez súhlasu rozhodol sám žalobca. Bolo na žalobcovi aby dokázal, akým spôsobom splnil podmienky ustanovené v § 53 ods. 4 písm. a/, j/, v/ Občianskeho zákonníka. To, že dodávateľ služby v zmysle § 696 Občianskeho zákonníka mal právo zvýšiť ceny za služby bez súhlasu odberateľa nič nemení na skutočnosti, že je povinný ho s cenou oboznámiť, a že spotrebiteľ má právo výberu či službu prijme a má právo službu odmietnuť. V tejto súvislosti je názoru, že postup žalobcu je v rozpore s občianskym zákonníkom, so zákonom o ochrane spotrebiteľa ale aj s morálkou a tým výkon práva žalobcu je v rozpore s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3.4. Má preto za to, že došlo k zásahu do práva na spravodlivý proces, keď dôkazné bremeno mal niesť žalobca, konanie má vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to nesprávne použitie ustanovení vo vzťahu k spotrebiteľovi, súd nesprávne a neúplne zistil skutkový stav, t. j. nevyžiadal dôkaz od žalobcu o informácii o správnej cene za službu pred jej poskytovaním.

3.5. Na základe uvedených dôvodov žiadal rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu

prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušiť.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, avšak nie je dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

7. Dovolanie aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalovaný vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v súvislosti s ktorým dovolacím dôvodom namietal nesprávne právne posúdenie veci, ktoré viedlo k zaviazaniu ho na plnenie napriek tomu, že ako spotrebiteľ nebol žalobcom - dodávateľom služieb súvisiacich s užívaním bytu v jeho nájme, v súvislosti s úpravou vykurovania v obytnom dome

informovaný o zmene ceny dodávky tepla na vykurovanie o ohrev teplej vody, ktorá cena bola zvýšená, ktorý postup žalobcu bol v rozpore s § 53 ods. 4 písm. v/ Občianskeho zákonníka. Žalovaný videl poškodenie svojich práv v neinformovanosti a vnúteniu mu ceny tepla a teplej vody žalobcom bez jeho súhlasu, výlučne len na základe rozhodnutia žalobcu. Bolo na žalobcovi, aby dokázal, akým spôsobom splnil podmienky ustanovené v § 53 ods. 4 písm. a/, j/, v/ Občianskeho zákonníka. To, že dodávateľ služby v zmysle § 696 Občianskeho zákonníka mal právo zvýšiť ceny za služby bez súhlasu odberateľa nič nemení na skutočnosti, že bol povinný dodávateľa so zvýšenou cenou oboznámiť, pretože odberateľ ako spotrebiteľ má právo výberu či službu prijme alebo odmietne. Tiež žiadal zohľadniť postup žalobcu ako rozporný s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

14. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré o.i. patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 432 až § 435 CSP.

15. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

16. Dovolací súd si je vedomý, že právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa 432 CSP sú spojené nádoby, preto nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania, pričom je nutné sa pozrieť aj na samotný dovolací dôvod, pokúsiť sa z neho vyabstrahovať právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, a/ či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie, či b/ ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a/ až c/ avšak len v rovine pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale nie dotvárať vec na úkor procesnej protistrany, pričom nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“ čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (I. ÚS 336/2019), konštatuje splnenie prípustnosti dovolania.

17. Dovolateľ konštituoval dovolanie na tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, keďže vzťah medzi stranami sporu súd neposudzoval ako spotrebiteľský a tým potom neposudzoval ani porušenia jeho práv ako spotrebiteľa. Poukázal na stanovisko najvyššieho súdu, podľa ktorého spotrebiteľské vzťahy požívajú ochranu slabšej strany, spotrebiteľa, avšak v spojení s prejednávanou vecou požadovanú ochranu bližšie nekonkretizoval, nerozvinul. Namietal tiež, že výkon práva žalobcu je zároveň v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

18. Z dovolania žalovaného, posudzujúc ho podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), pri uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, je potom bezpochyby možné vyvodiť ako jadro

dovolacej argumentácie namietanie, že nižšie súdy sa v danej veci vôbec nezaoberali ochranou spotrebiteľa, ako slabšej strany, a to predovšetkým vo väzbe na ustanovenia § 53 ods. 4 písm. a/, j/ a v/ Občianskeho zákonníka, ktorý postup je v rozpore so stanoviskom najvyššieho súdu, podľa ktorého spotrebiteľské vzťahy požívajú ochranu slabšej strany, t. j. spotrebiteľa (bod 3.1., 3.2. a 3.3.). Dovolateľ sa v rámci dovolacieho nesprávneho právneho posúdenia v podstate dotazoval na to, či spotrebiteľ má plniť zmluvnú povinnosť, s ktorou sa pred uzatvorením spotrebiteľskej zmluvy nemohol oboznámiť, či je dodávateľ oprávnený zvýšiť cenu služieb bez toho, aby odberateľ, ktorý je spotrebiteľom nemal oprávnenie predtým od zmluvy odstúpiť a či spotrebiteľ je povinný uhradiť plnenia, o ktorých nebol pred uzatvorením zmluvy preukazateľne informovaný (pozri bod 11.).

19. Nižšie súdy v danej veci zhodne uzavreli, že konečným účtovaním ceny tepla žalovanému za sporný rok 2013 v pôvodnej výške, t. j. pred zmenou, a to v rámci vyhovievania námietok žalovaného v tomto smere, nedošlo k porušeniu práv žalovaného ako spotrebiteľa. I keď súdy priamo necitovali príslušné ustanovenia spotrebiteľského hmotného práva, podľa ktorého vec posudzovali, z ich rozhodnutí je zrejmé, že dospeli k záveru, že vzhľadom na uvedený postup žalobcu ako dodávateľa, nebol dôvod k poskytnutiu ochrany žalovanému ako spotrebiteľovi, keďže do jeho páva ako spotrebiteľa žalobca nezasiahol. Postup žalobcu ako dodávateľa totiž, i keď v súvislosti s dodávkami tepla a teplej úžitkovej vody došlo ku skokovitému nárastu ceny tepla a teplej úžitkovej vody v porovnaní rokov 2012 a 2013, avšak žalovanému boli v konečnom dôsledku, na základe rozhodnutia žalobcu ako dodávateľa účtované ceny tepla dohodnuté na rok 2012. Nedoplatok, ktorý žalovanému vznikol, tak nebol spôsobený nárastom ceny, ale spotrebou dodaného tepla.

20. Podľa dovolacieho súdu, poukazujúc na právnu konformnosť nosných dôvodov rozhodnutí nižších súdov, dovolacie námietky nesprávneho právneho posúdenia, ktorých jadrom je ochrana spotrebiteľa, neboli spôsobilé narušiť vecnú správnosť napadnutého dovolacieho rozhodnutia.

21. K námietke dovolateľa vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci dovolací súd poukazuje na to, že tvrdenia o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu, v zásade možno právne kvalifikovať i ako dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, ale len pokiaľ dosahujú intenzitu nepreskúmateľnosti, t. j. takú vadu, ktorá neumožňuje dovolaciemu súdu pochopiť spôsob, akým dospel súd nižšieho stupňa k svojmu záveru, čo v danom prípade vzhľadom, na doposiaľ uvedené do úvahy neprichádza.

22. Z dovolania ale možno vyvodíť dovolací dôvod zmätočnosti vo vzťahu k námietke žalovaného týkajúcej sa nevykonania znaleckého dokazovania na preukázanie skutočného objemu odberu tepla v spornom účtovnom období roku 2013, ktorý účtovaný objem tepla žalobcom nezodpovedá podľa žalovaného realite, pri súčasnom zdôraznení dovolateľom, že spotrebiteľské vzťahy požívajú ochranu slabšej strany (spotrebiteľa), čím bolo práve na žalobcovi, aby dokázal, akým spôsobom splnil podmienky ustanovené v § 53 ods. 4 písm. a/, j/, v/ Občianskeho zákonníka. Obsah uvedenej námietky osvedčuje výhradu žalovaného o nesprávne vyvodenom skutkovom stave na základe vykonaného dokazovania súdmi oboch nižších inštancií a tým dopracovanie sa k nesprávnym skutkovým zisteniam a prijatiu nesprávnych skutkových záverov.

23. K namietaniu nevykonania dôkazu znaleckým posudkom na preukázanie skutočného odberu tepla žalovaným a to z dôvodu absencie návrhu na takéto dokazovanie z jeho strany, pričom bolo dôležité práve to, že v podstate namietal poškodenie svojich práv spočívajúcich vo svojom neinformovaní a vnútení mu ceny tepla a teplej vody, o ktorej bez informácie a bez súhlasu rozhodol práve žalobca, pri zdôraznení svojho postavenia spotrebiteľa ako slabšej strany v spore, je potrebné podotknúť, že aj napriek tomu, že v sporoch s ochranou slabšej strany môže súd aj bez návrhu zaobstarať a vykonať aj taký dôkaz, ktorý slabšia strana nenavrhovala, neznamená to zároveň povinnosť súdu vykonať každý do úvahy prichádzajúci dôkaz, pretože stále platí, že súd rozhoduje, ktorý z dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP) a či ide o taký dôkaz, ktorého vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (porov. § 311 a § 319 CSP). Súd v sporoch s ochranou slabšej strany vyvíja zvýšenú aktivitu súvisiacu s obstarávaním dôkazných prostriedkov až v prípade, keď to je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej

(pričom rozhodnutie vo veci samej zároveň neznamená aj rozhodnutie v prospech slabšej strany). Ak ale súdu postačia na meritórne rozhodnutie tvrdenia strán a dôkazy získané z dôkazných prostriedkov, ktoré súdu strany predložili (v danom prípade výsledky merania dodávky tepla a teplej úžitkovej vody ako aj ich odpočet, ktoré boli kontrolované príslušným inšpektorátom Slovenskej obchodnej inšpekcie, ktoré dôkazy predložil žalobca), súd nie je povinný obstarávať ďalšie dôkazné prostriedky, ale rozhodne na základe takto zisteného skutkového stavu. Pokiaľ potom žalovaný tvrdil opak, bolo na ňom aby svoje tvrdenia i preukázal.

24. Uvedený vyšetrovací princíp v sporoch s ochranou slabšej strany, ktorý je zvýraznením princípu rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces, bol do Civilného sporového poriadku zakotvený predovšetkým v tej súvislosti, že slabšia strana v mnohých prípadoch nemá objektívnu možnosť prístupu k dôkazným prostriedkom a nedisponuje dostatkom informácií, na základe ktorých by mohla bez pochybností preukázať svoje tvrdenia, ktorými sa domáha ochrany svojich práv a právnom chránených záujmov v súdnom konaní, čo ale nebol daný prípad. Uvedené nemožno vykladať tak, že súd je povinný aktívne vyhľadávať dôkazy až dovtedy, kým sa mu nepodari preukázať dôvodnosť žaloby slabšej strany (resp. jej obrany, pokiaľ by bola v postavení žalovaného subjektu) a rozhodnúť v jej prospech, alebo aby slabšia strana v spore celkom rezignovala vo svojej dôkaznej povinnosti a vedenie všetkého dokazovania vo svoj prospech ponechala na súd, pretože aj v sporoch s ochranou slabšej strany sa uplatní zásada bdelym patria práva, ktorá je už ustálenou zásadou rozvíjanou v pomeroch moderného právneho štátu, ktorý subjekty právnych vzťahov poníma ako emancipovaných jedincov, ktorí sa musia aktívne pričiniť o to, aby ich práva boli rešpektované a chránené, a nie sa spoliehať na ochranársku ruku paternalistického štátu.

25. Napokon žalovaný bol počas celého súdneho konania zastúpený advokátom a ak je strana v spore zastúpená advokátom s kvalifikačným predpokladom o znalosti procesných práv a povinností, spočívajúci v prítomnosti kvalifikovaného právneho zástupcu (advokáta) žalovaného, povinného konať s náležitou znalosťou veci a odbornou starostlivosťou (čl. 11 ods. 3 CSP a § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii).

26. Advokátovi žalovaného preto malo byť zrejmé, že obhajovanie nenavrnutia znaleckého dokazovania preddavkovou povinnosťou žalovaného, ktorý je dôchodca, čomu zodpovedá i jeho finančná situácia, nemôže obstáť, pretože z § 253 ods. 2 CSP vyplýva, že súd neuloží strane zložiť preddavok na vykonanie znaleckého dokazovania, ak jej bolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, o ktoré oslobodenie žalovaný mohol kedykoľvek počas konania požiadať.

27. Postupom súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, potom nemohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, a tým k založeniu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

28. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

29. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalobca mal v dovolacom konaní plný úspech, preto mu proti neúspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

30. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.